

แนวคิดการพัฒนาศรีที่ปรากฏในนวนิยายไทย

นางสาวดวงรัตน์ เกษมศานต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-2254-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONCEPTS OF WOMEN DEVELOPMENT AS APPEARED IN THAI NOVELS

Miss Toungrat Kasemsarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-2254-7

481908

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวคิดการพัฒนาสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทย
โดย   นางสาวดวงรัตน์ เกษมศานต์
สาขาวิชา   นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

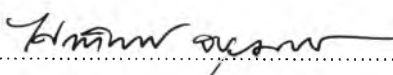
.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ไสลทิพย์ จารุกุมิ)

ดวงรัตน์ เกษมศานต์ : แนวคิดการพัฒนาสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทย (CONCEPTS OF WOMEN DEVELOPMENT AS APPEARED IN THAI NOVELS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.อวยพร พานิช ; 174 หน้า. ISBN 974-14-2254-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและพัฒนาการของตัวละครหลักสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทย โดยการศึกษาเนื้อหาจากนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง คือ เรื่องมณีราว, เรื่องเสราดาร์ล, เรื่องดอกไม้ในป่าหนาว, เรื่องแผ่นดินหัวใจ และเรื่องอยู่เย็น...เป็นสุข รวมทั้งศึกษาบทบาทของสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทยตามแนวคิดการพัฒนาสตรี โดยทำการศึกษาจากเนื้อหาของนวนิยายที่เกี่ยวกับตัวละครหลักสตรีจากนวนิยาย 5 เรื่อง ได้แก่ คล้ายเดือน จากนวนิยายเรื่องมณีราว, พันไมล์ จากนวนิยายเรื่องเสราดาร์ล, ดวงลดา จากนวนิยายเรื่องดอกไม้ในป่าหนาว, โมพี จากนวนิยายเรื่องแผ่นดินหัวใจ และพิงค์สุดา จากนวนิยายเรื่องอยู่เย็น...เป็นสุข

ผลการวิจัยพบว่าตัวละครหลักสตรีที่ศึกษานี้มีการดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีการเติบโตของตัวละครหลักสตรีไปตามแก่นเรื่อง และมีพัฒนาการของตัวละครหลักสตรีในด้านการเรียนรู้และดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น ภายหลังจากได้ผ่านประสบการณ์, ความขัดแย้ง และอุปสรรคต่างๆไปได้

นอกจากนั้น การวิจัยได้พบว่า ภาพรวมของบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทยทั้ง 5 เรื่อง ตามแนวคิดการพัฒนาสตรีนั้น มีแนวคิดด้านการพัฒนาสังคมอยู่ในอันดับที่หนึ่ง และผู้วิจัยได้พบว่า คล้ายเดือนมีการพัฒนาที่เน้นหนักในด้านการพัฒนาตนเอง การประกอบอาชีพ และเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง พันไมล์มีการพัฒนาที่เน้นหนักในด้านการพัฒนาสังคม ดวงลดา มีการพัฒนาที่เน้นหนักในด้านเสรีภาพในการดำเนินชีวิต โมพีมีการพัฒนาที่เน้นหนักในด้านการพัฒนาสังคม และพิงค์สุดา มีการพัฒนาที่เน้นหนักในด้านการศึกษาและการพัฒนาตนเอง

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิต ดวงรัตน์ เกษมศานต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4785068528 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : ACTRESS / WOMEN DEVELOPMENT / WOMEN

TOUNGRAT KASEMSARN : CONCEPTS OF WOMEN DEVELOPMENT AS
APPEARED IN THAI NOVELS. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.UAYPORN
PANICH, 174 pp. ISBN 974-14-2254-7

The purposes of this research are to study feature and growth of actresses as appeared in Thai novels by the method of content analysis of five novels : Manee Rarw, Saerar Darun , Dorkmai Nai Parnarw , Pandin Huajai and Yuyen...Pensook . Aiso to study role of women as appeared in thai novels follow by concepts of women development by the method of content analysis of 5 actresses from 5 novels : Kraiduen from Manee Rarw, Punmile from Saerar Darun, Duanglada from Dorkmai Nai Parnarw , Moree from Pandin Huajai and Pingsuda from Yuyen...Pensook .

The research findings are concluded that these actresses run procedure , grow following by theme and develop to learn and live completely after they were through experience, conflict and problems.

Apart from women's role following by concepts of women development, overall image of five actresses as appeared in Thai novels show that concepts of social development is on the first rank. From the content analysis , five actresses 's role show that Kraiduen strongly presents in personal development , Punmile strongly presents in social development , Duanglada strongly presents in liberty of living , Moree strongly presents in social development and Pingsuda strongly presents in knowledge and personal development.

Department Public Relations ..... Student's signature Toungnat Kasemsarn
Field of study Development Communication Advisor's signature [Signature]
Academic year 2005 ..... Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รศ.อวยพร พานิช อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยเรียนรู้ในแง่มุมต่างๆในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมากขึ้น ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อผิดพลาดทั้งหลาย งานวิจัยชิ้นนี้ได้เป็นรูปเล่มในที่สุด นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ ประธานกรรมการ วิทยานิพนธ์ และ อ.ไศลทิพย์ จารุภูมิ กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาสละเวลาเป็น กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่างๆในการวิจัยอย่างเอาใจใส่มาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณปาริฉัตร ศาลิคุปต์ (กิ่งฉัตร) และ คุณนันทพร ศานติเกษม (ปิยะพร ศักดิ์เกษม) ที่ได้ให้ความเชื่อเพื่อในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ สำหรับงานวิจัยนี้มาก

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนๆทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือทั้งด้านการเรียน ให้คำแนะนำต่างๆ และ ให้กำลังใจที่ดี และคำปลอบโยนเวลาเกิดปัญหาต่างๆ

สิ่งสำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้ คือ กำลังใจอันเต็มเปี่ยมจากพ่อและแม่ ที่ทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ได้ เพราะท่านให้มอบทั้งความรัก ความเข้าใจและความกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ลูกขอกราบขอบพระคุณ จากใจจริง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหำนำการวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อสังคม.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของแม่แบบ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาสตรี.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและสถานภาพสตรี.....	36
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนวนิยาย.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	55
แหล่งข้อมูล.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

	หน้า
การนำเสนอข้อมูล.....	63
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	66
เนื้อหาลักษณะของตัวละครหลักสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทย.....	66
บทบาทของสตรีที่ปรากฏในนวนิยายตามแนวคิดการพัฒนาสตรี.....	106
ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เขียนนวนิยายเรื่องเสภาดาร์ลและเรื่องดอกไม้ในป่าหนาว.....	123
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	122
บทสรุป.....	122
อภิปรายผล.....	135
ข้อคิดที่ได้จากนวนิยาย.....	147
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	148
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	149
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก.....	153
แผนพัฒนาสตรีระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2525-2529).....	154
แผนพัฒนาสตรีระยะยาว ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2525-2544).....	158
แผนพัฒนาสตรีระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2554).....	164
ประวัติผู้เขียน.....	174

สารบัญตาราง

หน้า

หมายเลข

1	แสดงผลภาพรวมของบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายไทยตามลำดับสูงสุด.....	107
2	แสดงผลบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องมณีร้ายเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	110
3	แสดงผลบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องเสภาดาร์ลเรียงลำดับจากมากไป หาน้อย.....	113
4	แสดงผลบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องดอกไม้ในป่าหนาวเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย.....	116
5	แสดงผลบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องแผ่นดินหัวใจเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	119
6	แสดงผลบทบาทสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องอยู่เย็น...เป็นสุขเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย.....	122